

3. Легенький Ю. Культурологічна модель дизайну / Юрій Легенький // Технічна естетика і дизайн: наук.-техн. зб. / Укр. асоц. прикладної геометрії. – К., 2001. – Вип. 1. – С. 9–28.
4. Орлов В. Сучасні тенденції художньо-естетичного виховання / Валерій Орлов // Неперервна проф. освіта : теорія і практика. – 2002. – Вип. 3 (7). – С. 209 – 217.
5. Оршанський Л.В. Декоративно-ужиткове мистецтво та етнодизайн – традиції і сучасність у художньо-трудова підготовці майбутніх учителів трудового навчання / Л.В. Оршанський // Інноваційні освітні технології. – 2000. – № 1. – С. 77–82.
6. Прусак В. Сучасна дизайнерська освіта : досвід, проблеми / В. Прусак // Діалог культур : Україна у світовому контексті. Художня освіта : зб. наук. пр. / [редкол. : І. А. Зязюн (голов.ред.), С.О. Черепанова (упоряд. і відп. ред.), Н.Г. Ничкало, О.П. Рудницька та ін.]. – Львів, 2000. – Вип. 5. – С. 354–364.
7. Коберник О.М. Теорія і методика психолого-педагогічного проектування виховного процесу в школі / О.М. Коберник. – К.: Науковий світ, 2001. – 234 с.

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЗАСОБАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Половина А.С.
(Полтава, Україна)

Випускник загальноосвітньої школи в нашому суспільстві – це, зазвичай, людина з достатньо сформованими особистісними якостями, здатна нести відповідальність за свої вчинки, самостійно організувати свою діяльність, побут, вирішувати певні економічні проблеми тощо. Але в ході навчання в ЗВО майбутній фахівець не лише готується до професійної діяльності, а й розвивається як особистість. При цьому часто саме в цей період і відбувається найбільш вагоме для всього подальшого життя коригування характеру, поведінки, соціальних навичок тощо.

Професіоналізуючий сенс вищої освіти є, безумовно, головним для її споживачів, саме він утілює більшість сподівань, які покладаються майбутніми фахівцями на процес навчання у ЗВО. Проте важливим аспектом діяльності вищої школи залишається вплив на особистість студента, спрямований на формування якостей, що їх цілком можна назвати особистісно-професійними. Вони стосуються як власне когнітивної діяльності, так і комунікації, самоорганізації та самовдосконалення. Недаремно людина, яка отримала вищу освіту, зазвичай, більш сприйнятлива до інновацій, краще адаптується в оточуючому світі, наділена більш високою здатністю до подальшої самоосвіти.

Л. Подоляк і В. Юрченко бачать одним із найважливіших особистісних набутків студента, який впливає на його особистісне становлення в цілому, «професійну спрямованість, що має такі прояви:

– професійна мотивація, загальне позитивне ставлення, схильність і інтерес до професійної діяльності (прагнення до реалізації смислу служіння суспільству, державі, людям);

– розуміння і прийняття професійних завдань з оцінкою власних ресурсів для їх розв'язання;

– бажання вдосконалити свою підготовку до професійної діяльності, підсилюються мотиви самоосвіти і самовиховання;

– планування задовольняти матеріальні й духовні потреби, займаючись працею в галузі своєї професії» [3].

При цьому важливо, щоб майбутній фахівець формувався як самоврядна особистість. У нинішніх умовах, коли значна кількість навчального матеріалу повинна опрацьовуватися самостійно, навчальний результат безпосередньо залежить від того, чи

вміє молода людина раціонально розподілити свій час, адекватно оцінити власні можливості та реальні потреби при опрацюванні інформації та виконанні інших навчальних завдань, гідно презентувати результати своєї роботи тощо.

Щодо останнього твердження особливо наголошуємо, що викладач повинен сприяти тому, аби студент умів не лише виконати роботу, а й представити її основні моменти, зацікавити аудиторію викладом певних даних, грамотно їх проілюструвати, знайти найбільш вигідні способи демонстрації значущих результатів тощо. Ми не вважаємо це виключно саморекламою і не закликаємо відмовитися від скромності, але маємо пам'ятати, що конкурентоздатність фахівця на ринку праці, особливо в період первинного створення своєї професійної репутації, часто залежить від того, як він сам здатен показати свої конкурентні переваги. Ми повинні формувати потенційно успішну особистість і сприяти тому, щоб ще у період навчання її потенціал ставав відомим як оточенню, так і самому студенту, щоб він міг правильно оцінити свої можливості і гідно продемонструвати свої дійсно сильні сторони, або ж – і він ще має на це час – зміцнити свої позиції шляхом навчання і самовиховання.

Тож «питання особистісного становлення студентів в аспекті їхньої професійної діяльності, – підкреслюють дослідники, – має постійно знаходитися в центрі уваги вищої школи. Для цього система навчально-освітнього процесу повинна бути вибудована на ґрунті гармонізації розвитку студента і як особистості, і як фахівця» [2]. Ми не бачимо тут жодної суперечності: навчання є особистісно детермінованим процесом і водночас формує певні складники особистості, що поєднані з іншими зв'язками взаємозумовленості і взаємовпливу.

Особистість має і загальні, і своєрідні складники. В основі особистості як загального для всіх людей утворення лежить її структура – «зв'язок і взаємодія щодо стійких компонентів (сторін) особистості: здібностей, темпераменту, характеру, вольових якостей, емоцій і мотивації» [1]. Проте в повсякденному житті, в діловому і особистому спілкуванні ми спостерігаємо, як індивідуальні відмінності посилюють чи гальмують конструктивні самовияви людини. При цьому зазвичай рідко доводиться бачити дійсно невинні причини невдач: найчастіше це нерозуміння ситуації, невміння поглянути на себе збоку, знайти правильне рішення і грамотно його втілити. Тобто, йдеться саме про недостатню вихованість певних особистісних якостей, а не приреченість від природи на соціальне і професійне аутсайдерство. Тож завдання викладача – виокремити в загальному конкретне, індивідуальне, допомогти студенту побачити в собі і об'єктивно оцінити міру сформованості особистісних якостей, необхідних для подальшого успішного не лише професійного, а й особистого життя. Адже життєвий успіх вимагає нерозривного поєднання особистого і професійного, і кожна людина повинна бути готовою використати свій шанс.

Список використаних джерел:

1. Сергєєв С.М. Урахування індивідуальних особливостей студентів у навчанні та вихованні / С.М. Сергєєв, А. О. Рошупкін // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: Зб. Наук. праць. – 2015. – № 12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж. : <http://ap.uu.edu.ua/article/14>
2. Пиж Н.С. Розвиток особистості студента в процесі навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж. : <http://eprints.kname.edu.ua/30770/1/108.pdf>
3. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.